

## บทที่ 5

### สรุป และอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบนโยบายการบัญชีและผลกระทบต่อผลงบการเงิน ก่อนและหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัท ที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ครั้งนี้

มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษานโยบายทางการบัญชีที่ผู้บริหารเลือกใช้และผลกระทบที่มีต่อ งบการเงินของบริษัทฯ ที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ซึ่ง ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล และภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ซึ่งไม่ได้รับ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

#### สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากฐานข้อมูลในเว็บไซต์ของสำนักงานส่งเสริม การลงทุน [www.boi.go.th](http://www.boi.go.th) ณ วันที่ 15 เมษายน พ.ศ. 2549 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทที่ได้รับ ส่งเสริมการลงทุน ที่เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และจาก ฐานข้อมูลของ Set Smart (SET Market Analysis and Reporting Tool) และจาก SET Trade ในช่วง ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2548 เพื่อเก็บข้อมูลงบการเงินของบริษัทที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสิทธิบัตรที่ได้รับทุกโครงการ ได้หมดสิทธิ และประโยชน์ทางภาษีแล้ว จำนวน 72 บริษัท โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัย คัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากบริษัทที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย ซึ่งสิทธิบัตรที่ได้รับทุกโครงการ ได้หมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี โดยไม่ได้ รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2548 ทำให้ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 30 บริษัท

2. การวิเคราะห์ผลการทดสอบ ผลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษานโยบายการบัญชีและ ผลกระทบต่อผลงบการเงินก่อนและหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี กรณีบริษัทที่ได้รับ ส่งเสริมการลงทุนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีดังนี้

### นโยบายการบัญชี

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวคิดว่า หากในรอบระยะเวลาบัญชีใด ที่สิทธิและประโยชน์ทางภาษีจากการได้รับส่งเสริมการลงทุนหมดลง ทำให้บริษัทฯ ต้องมีการเสียภาษีเงินได้ ผู้บริหารจะมีแรงจูงใจในการใช้นโยบายทางการบัญชีเพื่อสร้างกำไรให้สูงสุด หรือเพื่อให้ประหยัดภาษีมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทดสอบค่าความแตกต่างของจำนวนบริษัทฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชีภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี และจำนวนบริษัทฯ ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการบัญชีภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี เนื่องจากต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า บริษัทฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี เรื่องวิธีการตั้งค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ มีจำนวน 1 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 3 แต่ไม่มีบริษัทใดที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบาย เรื่องวิธีการคำนวณสินค้าคงเหลือ และวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษีเลย

เมื่อทดสอบค่าความแตกต่างของจำนวนบริษัทฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ปรากฏว่าจำนวนบริษัทฯ ที่มีการเปลี่ยนแปลงและไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

### กำไรสุทธิก่อนเสียภาษี ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวคิดว่า หากในรอบระยะเวลาบัญชีใด ที่สิทธิและประโยชน์ทางภาษีจากการได้รับส่งเสริมการลงทุนหมดลง ทำให้บริษัทฯ ต้องมีการเสียภาษีเงินได้ ผู้บริหารจะมีแรงจูงใจในการใช้นโยบายทางการบัญชีเพื่อให้ประหยัดภาษีมากที่สุด และเพื่อเป็นการเพิ่มกระแสเงินสดของกิจการอีกด้วย โดยจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจทางด้านภาษี ที่กล่าวว่าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอัตราภาษี เช่น ถ้าหากในอนาคต โครงสร้างของอัตราภาษีจะสูงขึ้น กิจการจะเร่งรับรู้รายได้ให้เร็วขึ้น และเลื่อนการรับรู้ค่าใช้จ่ายออกไป หรือลดประมาณการค่าใช้จ่ายเพื่อให้มีกำไรที่สูงในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันมีอัตราภาษีที่ต่ำกว่าอัตราภาษีในอนาคต (Guenther, 1994 cited in Fields et al., 2001) จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่ว่า บริษัทฯ ที่หมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ผู้บริหารจะมีการวางแผนทางภาษี โดยมีแรงจูงใจที่ต้องการจะลดภาษีของกิจการ ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี

โดยการทดสอบนี้ผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเฉพาะบริษัทฯ ที่มีสิทธิบัตร ซึ่งหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษีแล้วทุกโครงการ ระหว่างปี พ.ศ. 2542 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ. 2548 เท่านั้น จึงทำให้มีบริษัทฯ ที่เข้าหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้ จำนวนทั้งสิ้น 30 บริษัท

จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า กำไรสุทธิก่อนเสียภาษีรอบระยะเวลาบัญชีแรก ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี มีอัตราที่ต่ำกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีรอบระยะเวลาสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี คิดเป็นร้อยละ 52.27 แต่เมื่อนำสินทรัพย์รวมมาหารกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีเพื่อที่จะลดขนาดของกิจการ ปรากฏว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี มีอัตราที่สูงขึ้นกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี คิดเป็นร้อยละ 37.65 ซึ่งสาเหตุเกิดจากกลุ่มอสังหาริมทรัพย์มีผลต่างกำไรที่สูงขึ้นมากกว่าปกติ

เพื่อเป็นการทดสอบโดยการตัดปัจจัยที่อาจจะทำให้มีผลต่อผลการดำเนินงานของบริษัท ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบโดยใช้กำไรสุทธิก่อนเสียภาษีเฉลี่ยสามรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ปรากฏว่า กำไรสุทธิก่อนเสียภาษีรอบระยะเวลาบัญชีแรก ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี มีอัตราที่ต่ำกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีเฉลี่ยสามรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี คิดเป็นร้อยละ 3.69 และเมื่อนำสินทรัพย์รวมมาหารกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีเพื่อที่จะลดขนาดของกิจการ ปรากฏว่า กำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี มีอัตราที่ต่ำกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยสามรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษีอย่างมาก คิดเป็นร้อยละ 75,815.31

เมื่อทดสอบค่าเฉลี่ยของกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมของบริษัทฯ แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี และกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ปรากฏว่า กำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี และกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แต่กำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมรอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี มีจำนวนที่ต่ำกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีต่อสินทรัพย์รวมเฉลี่ยสามรอบระยะเวลาสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ที่ระดับนัยสำคัญ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้

## อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จำแนกการอภิปรายออกเป็น 2 เรื่อง ดังนี้

### 1. นโยบายการบัญชี

โดยภาพรวม บริษัทฯ ไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีทั้ง 3 เรื่อง คือวิธีการตั้งค่าเพื่อหนี้สงสัยจะสูญ วิธีการคำนวณสินค้าคงเหลือ และวิธีการคิดค่าเสื่อมราคา ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี

แต่อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าบริษัทฯ โดยภาพรวมจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี แต่จากผลการศึกษา พบว่าถ้าหากก่อนเสียภาษีของบริษัท ก่อนและหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษียังมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่า น่าจะเกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 จากการที่หลักการบัญชีและมาตรฐานการบัญชีเปิดโอกาสให้ผู้บริหารเลือกวิธีการบัญชีได้หลายวิธี และในแต่ละวิธี ผู้บริหารยังสามารถใช้ดุลยพินิจในการวัดค่าของรายการได้อีกด้วย ดังนั้นถึงแม้ว่าบริษัทฯ โดยภาพรวมจะไม่เปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี แต่ผู้บริหารที่ต้องการตกแต่งงบการเงิน อาจเลือกตกแต่งงบการเงินผ่านช่องทางของการรับรู้รายการ หรือการวัดมูลค่าของรายการ ซึ่งค่อนข้างเป็นนามธรรมเพื่อตกแต่งกำไร มากกว่าที่จะใช้วิธีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี

1.2 ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกศึกษานโยบายการบัญชีที่บริษัทเลือกใช้เพียง 3 เรื่อง แต่การตกแต่งงบการเงินของบริษัท ผู้บริหารอาจเลือกใช้นโยบายการบัญชีอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้ศึกษานี้ ในการตกแต่งกำไรของบริษัท

### 2. กำไรสุทธิก่อนเสียภาษี ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี

ผลการศึกษา เป็นไปตามที่ผู้วิจัยคาดหวัง นั่นคือกิจการที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน จะมีกำไรสุทธิก่อนเสียภาษียุโรประยะเวลาบัญชีแรก ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ต่ำลงกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษียุโรประยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ซึ่งเนื่องมาจากแรงจูงใจทางด้านภาษี ที่ผู้บริหารต้องการที่จะลดภาระทางภาษี ตามผลการวิจัยของ Paprocki and Schnee (2005) ซึ่งพบว่า บริษัทที่ต้องการหรือมีแผนการลงทุนในระยะยาว จะให้ความสนใจในการลดภาระทางด้านภาษี โดยจะใช้กลยุทธ์ในการลดภาษี เพื่อให้กระแสเงินสดเพิ่มขึ้นจากภาษีที่กิจการประหยัดได้ สำหรับบริษัทที่ต้องเผชิญกับความกดดันทางด้านตลาดทุน

ผู้บริหารย่อมต้องเลือกระหว่างการทำให้บริษัทมีกำไรสูงสุด ซึ่งผลที่ตามมาด้วยคือการเพิ่มภาระทางด้านภาษี และทำให้กระแสเงินสดลดลงจากภาษีที่ต้องจ่ายเพิ่มขึ้น อีกทั้งทำให้เกิด

ข้อจำกัดในการใช้เงินลงทุนระยะยาว กับทางเลือกแนวทางที่จะลดภาระทางด้านภาษี ทำให้ต้องลดรายได้ หรือเพิ่มค่าใช้จ่ายมากยิ่งขึ้น

สำหรับกรณีที่บางบริษัทมีกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีรอบระยะเวลาบัญชีแรกภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี เพิ่มสูงขึ้นกว่ากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีรอบระยะเวลาบัญชีสุดท้ายก่อนการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี อาจเนื่องมาจาก บริษัทยังคงได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ร้อยละ 50 เป็นระยะเวลา 5 ปี ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษีแล้ว หรือบริษัทมีผลขาดทุนยกมาในช่วงที่ได้รับสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ซึ่งสามารถนำมาหักจากกำไรสุทธิได้อีก 5 ปีโดยสามารถเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้

ดังนั้นบริษัทฯ จึงอาจไม่มีภาระทางภาษีจากกำไรที่เพิ่มขึ้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่า บริษัทฯ ที่มีกำไรสุทธิก่อนเสียภาษีรอบระยะเวลาบัญชีแรก ภายหลังการหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี เพิ่มขึ้น จำนวน 4 บริษัท จากจำนวนบริษัทที่มีกำไรเพิ่มขึ้นทั้งสิ้น 15 บริษัท ได้นำผลขาดทุนยกมาหักออกจากกำไรในปีที่หมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี ซึ่งผลขาดทุนนี้มีจำนวนมากกว่ากำไรในปีที่หมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นบริษัทดังกล่าวนี้ จึงไม่มีภาระทางภาษีจากกำไรที่เพิ่มขึ้นนี้เลย

### ข้อเสนอแนะงานวิจัย

จากความซับซ้อนของกฎหมายภาษีอากร และการเปิดเผยข้อมูลทางด้านภาษี ในรายงานทางการเงินที่ต่างกัน ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล ระหว่างกิจการและนักวิเคราะห์หรือผู้ใช้งบการเงินอื่น ๆ เช่น นักลงทุน อันทำให้นำไปสู่การพยากรณ์ผลการดำเนินงาน หรือการประเมินมูลค่าของกิจการที่ผิดพลาดได้ โดยเฉพาะเมื่อต้องการที่จะเปรียบเทียบงบการเงินในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ซึ่งมีทั้งบริษัทที่ได้รับส่งเสริมการลงทุน และไม่ได้รับส่งเสริมการลงทุน

ดังนั้นผู้ใช้งบการเงินควรที่จะศึกษาเรื่องเกี่ยวกับกฎหมายส่งเสริมการลงทุน เพื่อให้เข้าใจถึงสิทธิและประโยชน์ทางภาษีซึ่งกิจการที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนจะได้รับ รวมทั้งจะต้องให้ความสนใจรายละเอียดของการเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงิน เรื่องสิทธิและประโยชน์ทางภาษีจากการลงทุน เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงบการเงินได้อย่างถูกต้อง

### ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยที่มีผลทำให้บริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ภายหลังจากหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี มีอัตรากำไรสุทธิก่อนเสียภาษีลดลง เพื่อให้ผู้ใช้งบการเงิน สามารถเข้าใจ และสามารถวิเคราะห์งบการเงินของบริษัทได้ดียิ่งขึ้น
2. ศึกษาบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน ภายหลังจากหมดสิทธิและประโยชน์ทางภาษี แล้วที่เป็นบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้สามารถอธิบายถึงความแตกต่างในการบริหารกำไรของผู้บริหารระหว่างบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ และบริษัทที่อยู่นอกตลาดหลักทรัพย์ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่
3. ศึกษานโยบายการบัญชีของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน ทั้งที่ได้รับส่งเสริมการลงทุนและไม่ได้รับส่งเสริมการลงทุนว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร และมีผลให้งบการเงินต่างกันหรือไม่
4. ศึกษา นโยบายการบัญชีอื่นที่ผู้วิจัยยังไม่ได้ทำการศึกษา หรือเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มากขึ้น เพื่อให้ผลการวิจัยมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น